

HOEVEEL RATTEN LEVEN HIER?

Een vraag, zeer vaak in de praktijk gesteld en dikwijls positief beantwoord. „In die boerderij leefden wel 100 ratten” zegt de een bij een gezellig gesprek met vrienden.

„Dat is allemaal niets! Ik weet een boerderij waar wel 500 ratten leven”

En zo gaat het gesprek verder.

Maar ook krijgt de eigenaar van een gebouw wel serieus de raad van een „deskundige” om toch vooral de ratten in zijn pakhuis te laten bestrijden, want „er zitten er zeker wel 1000”.

Al deze positieve getallen berusten echter op fantasie. Zoals het momenteel met onze kennis op dit gebied staat, kunnen wij geen positief antwoord op de bovengestelde vraag geven. Wij kunnen nog niet anders doen dan een schatting maken in de orde van grootte van het aantal ratten, dat zich op een bepaalde plaats bevindt.

Lang meende men dat men er op kon rekenen, dat in een bepaald gebied evenveel ratten leven als mensen. Tracht men zo goed mogelijk tellingen te doen, dan blijken er in het ene geval veel meer ratten aanwezig te zijn dan mensen, in het andere geval blijkt het aantal ratten veel kleiner te zijn.

Wil men een schatting maken om relatieve verhoudingen van het aantal aanwezige ratten vast te leggen dan kan men de verhoudingen aangeven van het aantal met ratten besmette t.o.v. de rattenvrije objecten in een bepaalde stad of streek. Bijvoorbeeld in een bepaald geval is 20—30 % van de gebouwen besmet, tegenover 80 of 90 % elders. Weet men deze getallen, dan kan men hierdoor tevens nagaan in hoeverre een algemene actie moet worden georganiseerd of dat volstaan kan worden met een individuele behandeling.

T.a.v. het werkelijk aanwezige aantal ratten kan men ook dan nog niets zeggen. Er kan zich een betrekkelijk klein aantal verdeeld hebben over een

groot aantal gebouwen of er kan een groot aantal ratten samen wonen in een klein aantal „haarden”.

Zelfs het aantal dode ratten, gevonden na een verdelgingsactie geeft geen zekere maatstaf. Immers, het is moeilijk te beoordelen hoeveel ratten zich bv. onder de grond verborgen hebben om te sterven. Dit hangt o.a. af van de aard van het toegepaste vergif. Werkt dit snel, dan is het heel goed mogelijk, dat bij de gevonden cavaders een aantal dieren is uit een naburig object. Werkt het gif langzaam, dan hebben de vergiftigde dieren ruimschoots de gelegenheid zich te verwijderen voordat zij sterven.

De methode Chitty

Een bruikbare methode om het aantal ratten in een object ongeveer te schatten, heeft de Engelse onderzoeker Chitty uitgewerkt.

In een rattenhaard wordt een aantal voerplaatsen aangelegd. Op iedere voerplaats wordt een hoeveelheid nauwkeurig afgewogen haver of tarwe uitgelegd.

De volgende dag wordt nagegaan hoeveel haver door de ratten is opgenomen. Zo gaat men door, totdat gedurende een aantal dagen iedere keer een constante hoeveelheid haver is opgenomen. Men mag dan aannemen dat nu een maximum aantal ratten bij de voederplaatsen is geweest.

Ook in dit geval kan men nog niet precies berekenen hoeveel ratten er zijn geweest. Men weet immers nooit precies hoeveel voedsel per rat wordt verbruikt. De hoeveelheid voedsel die een rat per etmaal opneemt is nl. niet precies bekend en hangt af van de locale omstandigheden en de aard van het voedsel. De schattingen variëren van 10—23 gr.

Het vaststellen van het resultaat van de bestrijding.

De methode van Chitty geeft dus ook geen juiste opheldering omtrent het aantal ratten. Wel kan men met deze

methode de variatie van het aantal ratten gedurende een bepaalde periode nagaan, bv. hoeverre de sterkte van de aanwezige populatie gedurende een jaar varieert, c.q. toeneemt in een bepaald object. Ook kan met deze methode het resultaat worden aangetoond van een verdelgingsactie.

Herhaalt men deze voederplaatsmethode na een verdelgingsactie, dan kan men, door de hoeveelheid voedsel die vóór de actie werd opgenomen te vergelijken met die van ná de actie, nagaan welk percentage van de oorspronkelijke populatie verdeeld is.

Alles bij elkaar genomen moeten we dus constateren dat men niet anders dan een schatting kan maken van de orde van grootte van een rattenpopulatie in een bepaald object. Veel meer dan het constateren van de aanwezigheid van veel ratten, weinig ratten of helemaal geen ratten is dus feitelijk niet mogelijk; m.a.w. men kan slechts een indruk van het aantal krijgen.

Zijn er geen ratten aanwezig, dan zal men ook geen sporen (veegsporen, pootafdrukken) vinden. Bij de aanwezigheid

van weinig ratten zal men weinig sporen vinden.

Zijn er veel ratten, dan zal men ze ook vaak zien en er veel last van onder vinden.

Het aantal meldingen van door ratten gebeten jonge kinderen zal dan stijgen, terwijl ook het aantal gevallen van de ziekte van Weil zal toenemen. Uiteraard zal dan de materiële schade, door de dieren veroorzaakt, ernstig zijn.

Zijn er erg veel ratten dan kan men de dieren in troepen zien rondtrekken en kunnen objecten, die eerst vrij waren van ratten er ineens onder zitten.

Praktisch is het trouwens ook van minder belang of men precies weet of ergens 100 dan wel 200 ratten verblijf houden. Van belang is of er veel of weinig zijn. Ook als er weinig zijn zal men onmiddellijk de bestrijding ter hand moeten nemen om te voorkomen dat het er veel zullen worden, met alle gevolgen van dien.

Bedenk wel :

„Ratten hebben is geen schande, ratten houden wel”.